СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 10. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 14. січня 1931. VOL. XXXIX. No. 10. Jersey City, N. J., Wednesday, January 14, 1931. THREE CENTS.

ПО ТРАДИЦІЇ РІЗДВЯНА КОЛЯДА - РІДНІЙ ШКОЛІ

З РОБОТАМИ НЕДОБРЕ

НЮ ЙОРК. — Промислова комішенерка, Мисс Френсіс Перкинс, подає, що безробіття спало в нюйорськім стейті на протязі грудня на 4.1% в порівнанню з листопадом. Від часу, коли заведено статистику безробітних, себто від 1914 року, не було такого великого числа безробітних, як їх маємо тепер. Мисс Перкинс каже, що зміна на краще прийде доперва в березні.

ҐОВЕРНОР РУЗВЕЛТ У ДОПОМОГУ БЕЗРОБІТТЮ.

ОЛБАНІ. — Ґовернор Рузвелт домагається від леґіслятури призначення $48,000,000 на будівельні цілі, щоби в той спосіб зарадити негайно безробіттю.

В БОРОТЬБІ З ПРОГИБІЦІЄЮ.

ОЛБАНІ. — Нюйорська леґіслятура займеться прогибіційною справою, бо внесено відповідні резолюції з републиканського й демократичного боку. Резолюція Смита є першою, яка походить з републиканського боку. Смит домагається, щоби леґіслятура заявилася за знесення 18 поправки, а потім предложила це рішення до вирішення конвенціям стейтів. Знов інші домагаються назначення референдума, в якім могло би все населення висказати свою думку в справі знесення прогибіції, чи її задержання. В резолюціях піднесено, що прогибіція причинилася до зросту злочинів, бо статистика виказує, що по федеральних вязницях маємо 49%, а в стейтових 60% злочинців, котрі сидять за нарушення прогибіційного закона.

РОЗСЛІДЯТЬ НЮЙОРСЬКУ АДМІНІСТРАЦІЮ.

ОЛБАНІ. — В сенаті й есемблі внесено резолюції, якими домагаються назначення слідства над адміністрацією міста Ню Йорку. Слідство те є звязане з хабарницькими скандалами, які тепер викривають і за які судять. Розслідкуватимуть навіть діяльність судів, до найвищого суду включно.

ПОЧУЄМО ДЕБАТУ КУРЦІЮСА Й ЗАЛЄСЬКОГО.

НЮ ЙОРК. — Німецький міністер заграничних справ, д-р Юліус Курціюс, говоритиме радіом слідуючої неділі в годині 12.30, про положення німецької меншини в Польщі. Говоритиме в Женеві, а промова буде передана зі стації WABC. Польський міністер заграничних справ, Авґуст Залєський, відповідатиме на закиди Курціюса, пороблені польській державі, в неділю, 25. січня.

ҐРИПА ДАЄТЬСЯ В ЗНАКИ СПІВАКАМ.

НЮ ЙОРК. — Метрополітен Опера має клопіт зі співаками, бо всі хорують. Під цю нездорову пору хорує сім оперових великих співаків, ґенеральний менаджер, директор, діріґент і 10 хористок.

КСБИ ГОВОРИЛИ КОРОТКО!

ВАШИНҐТОН. — Кажуть, що президенти Злучених Держав полагоджували би далеко більше справ і скорше, коби люди навчилися інтерпелювати чи просити президента коротко, не забираючи більше як кілька минут часу.

В НЮ ЙОРКУ РОЗДАЮТЬ ЖЕБРАКАМ ДЕННО $50,000.

НЮ ЙОРК. — З обчислень виходить, що в Ню Йорку роздають річно жебракам приблизно $18,000,000, себто $50,000 денно.

ТРИ-ЦЕНТОВІ МАРКИ.

ВАШИНҐТОН. — Конґресмен Акермен з Ню Джерзи приготовив резолюцію, якою взиває почтовий департамент до видання три-центових марок з тим, щоби доданий один цент надвишки призначити на допомогу потерпівшим від посухи.

Акермен радить перестемплювати істнуючі двоцентові марки. Він каже, що богато фірм закупить ті стемплі ради реклями і в той спосіб буде можна легко зібрати за кілька тижнів $5,000,000.

СПАЛИЛИ МУРИНА.

МЕРИВІЛ (Мізурі). — Товпа напала на мурина Реймонда Ґона, звязала його й винесла на дах школи, а потім школу підпалила. Мурин згорів разом з будинком.

Кажуть, що Мурин признався, що зневажив і вбив Велму Колтер, 19-літню шкільну вчительку.

ЗАМОВИЛИ 63 ЛІТАКІВ ДЛЯ АРМІЇ.

ВАШИНҐТОН. — Воєнний департамент замовив будову 63 літаків і 128 машин за ціну $1,420,006.

В 1949 РОЦІ БУДУТЬ СПЛАЧЕНІ ВСІ ДОВГИ.

ВАШИНҐТОН. — Оґден Л. Милс, підсекретар скарбу, подає, що в 1920 році Злучені Держави мали довгів на суму $24,061,000,000, які спали в останнім році до суми $15,921,000,000. Коли так далі піде, каже Милс, то Злучені Держави позбудуться в 1949 р. всіх довгів.

НОВИЙ ГОЛОВНИЙ ЧЕКІСТ.

До Берліна (Німеччина) прийшли з Москви відомости, що Сталін замінив Менджинського на становищу голови Всеросійського чека — Яґодою. Яґода відомий зі своїх садистичних звірств.

ЛЮБОВНА ТРАҐЕДІЯ В НОВОСЕЛИЦІ.

Ученик V. кляси ремісничої школи в Новоселиці (Буковина), Мик. Лисак, закохався в дівчині Наді Куниць, котра своїм поведенням викликала в нього заздрість. Дня 9. грудня перед полуднем зайшов він до помешкання її, вистрілив на неї з револьвера й поранив ліву часть грудної клітки. По цьому випалив у себе дві кулі. Її забрали до лічниці до Чернівців, де піддали під операцію, а його завезли до місцевої лічниці, де лежить у передсмертних муках.

КРАДІЖІ В ДЕРЖАВНИХ ЛІСАХ.

Адміністрація державних лісів у міністерстві хліборобства дістала вістку, що в державних лісах у лодзькім воєвідстві, головнож у бжезінськім повіті, якісь люди вирубують ліси, а гроші беруть собі. Наслідком того повідомлення приїхала до Миколаєва та Яйкова спеціяльна комісія. Вона викрила, що державні ліси вирубувано на просторі кільканацяти морґів, а крім цього в поодиноких частях молодшого ліса, який вільно було вирубувати щойно за кільканадцять літ, вирубували найкращі дерева. Комісія здала звіт центральній владі у Варшаві, а влада виступила зі скаргою проти ґрабіжників до прокураторського уряду при окружнім суді в Лодзі. Прокуратура приказала слідчому урядови перевести слідство. Арештували лісничих: у Миколаєві Яна Рошковського і в Янові Йос. Новацького.

ДІВЧИНА З ГОЛУБИНИМ СЕРЦЕМ.

У Вильні арештовано 16-літню дівчину Рахелю Берман, яка смертельно поранила свою матір і брата. Виявилося, що підчас сварки Рахеля схопила сокиру і вдарила нею по голові брата, а потім матір. Брат вилікується, а матері не вдасться лікарям вдержати при життї.

БОЛОТОМ ПРОТИ ҐЕНІЯ.

Підчас свята роковин листопадового повстання якісь невідомі люди обкидали у Винниках памятник Шевченка болотом. Цілий напис на памятнику так закиданий болотом і замазаний, що його годі тепер прочитати.

ЩО ДІЄТЬСЯ НА УКРАЇНІ.

В селі Курилівці-Муроване, каменець-подільської округи, була бійка селян з комуністами. Товпа селян перебила кількох радянських урядовців, розгромила сільраду та спалила портрети Леніна і Сталіна. Заворушення здавила артилерія, яка вбила майже 100 осіб.

UKRAINIAN CHORUS OF CHICAGO GIVES INTERESTING PROGRAM.

CHICAGO. — Appealing to the eye with colorful costumes and to the ear with beautiful singing, the Ukrainian Chorus of Chicago was heard at the Civic Theater, on December 28, in a program by Ukrainian composers, sung entirely in that tongue. George Benetzky was the able conductor. Their singing on this occasion justified the awarding of first prize to them in the Chicagoland Music Festival conducted by several newspapers last summer, and the audience was demonstrative in its approval.

(Musical Courier, January 10, 1931).

МАДЯРСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО В ОБОРОНІ СВОЄЇ МЕНШОСТИ В РУМУНІЇ.

Мадярське правительство вислало до Союза Народів протестну ноту проти того, що в румунських шкільних книжках є місця, які ставлять мадярську націю у злє світло. Союз Народів звернувся тепер з нотою до румунського міністерства освіти о вияснення.

ЗАЛЮБЛЕНИЙ СЕРЖАНТ.

Сержант перемиського полку Войтасевич був, як то кажуть польські вояки, „хлоп морови". Мав 34 роки, любив випити, забавитись, любив навіть бучі та авантури. Познайомившися з багатою вдовичкою Марією Ґерцовою, він якось так умів ходити коло свого діла, що вона не тільки що відступила йому в своїм домі помешкання, але і своє серце, а на задаток позичила йому 2,600 золотих. Сержант переконував її, що за ці гроші побудує собі дім і ожениться з нею, але, як видно, любов сержанта не надто постійна, тому пан Войтасевич згодом зненавидів свою даму серця, бив її, копав ногами і грозив, що застрілить. Вдовичка не хотіла згинути з рук сержанта і подала справу до суду. Суд засудив сержанта на два тижні арешту за побиття Ґерцової, а інші прогріхи обвинуваченого вдалось оборонцям вибілити.

МОДЕРНІ ҐРАБІЖНИКИ.

Коло податкового уряду в Клішківцях (Бесарабія) стануло авто, яким приїхали три добре одягнені пани. Вступивши до уряду, представився один з них фінансовим інспектором, а два лиш контролюрами. Пан інспектор зажадав ключа від каси. Та перцептор вагався видати ключ. Тоді розщепив інспектор свій кожух і показав під ним перцепторови кілька ножів та револьверів. Тоді взяли бандити ключ від каси, забрали 35,000 левів і поїхали. Жандармерія переконана, що розходиться про знану шайку бандита Поліщука.

АНГЛІЙЦІ МОЛЯТЬСЯ ЗА ҐАЛИЦЬКИХ УКРАЇНЦІВ.

В одній з великих англіканських церков у Лондоні відправлено молебень за страдальців у Галичині. Після богослуження була й проповідь про муки Українців у Галичині.

ПІДПАЛИЛА СЕБЕ В ҐРОБІ.

З Будапешту пишуть, що там знайшли на цвинтарі в одним опущеним ґробі згорілу жінку. Поліція ствердила, що вона купила пів літри спірту, поляла ним своє убрання, залізла в ґріб і підпалила себе. Дотепер ще не знають назвиска самоубийниці.

ЧЕХИ ЗРОБЛЯТЬ З ЦИҐАНІВ ПОРЯДНИХ ЛЮДЕЙ.

З Праги доносять, що чеські військові круги продумують тепер над організацією циґанів в окремих сотнях при поодиноких полках. Звичайно висміювають циґанів при війську, а це має за наслідок дезерцію. Щобиж отже військова кар'єра циґанських вояків не кінчилася в ґарнізоновім арешті, хочуть зібрати циґанів в осібних сотнях і поводитися з ними з огляду на їх циґанську мову. Рано будуть іти циґани на екзецирку, а пополудні до школи.

УКРАЛИ 17 МІЛІОНІВ ЛЕВІВ.

В Яссах (Румунія) відбувається тепер процес проти кількох панів, що мали під своєю рукою охорону лісів у Бесарабії і вкрали при тій нагоді 17 міліонів. В цю справу замішаний бувший кишинівський примар Теодореску. Представник державних дібр підчеркнув, що оскаржені допустилися вини й домагався звороту 17 міліонів. Прокуратор говорив три години і ще не скінчив своєї обжалововчої бесіди.

МОЗОК ЛЕНІНА ПІД МІКРОСКОПОМ.

„Н. В. Журналь" подає, що мозок Леніна вислано з Москви до Берліна для спеціяльних наукових мікроскопійних дослідів. Мозок розділено на 34,000 частин. Професор д-р Фоґт усталив, що мозок Леніна був більший ніж мозок пересічної людини і що його звої сильно розвинені, але звої, в яких льокалізуються здібности віри, мистецькі здібности і почування, зовсім занидили і нормально нерозвинені.

НЕПОРОЗУМІННЯ НА РУМУНСЬКО-ЧЕХОСЛОВАЦЬКІМ ПОГРАНИЧУ.

На чехословацько-румунськім пограничнім річці Течев наступив конфлікт між начальником чехословацької пограничної поліції і нотатарем румунського пограничного села Ренец. З Букарешту подають, що конфлікт наступив наслідком особистого непорозуміння обидвох урядників. Начальник чехословацької поліції замкнув місце переходу на мості через ріку Малий Течев і унеможливив торговлю між Румунією й Чехословаччиною.

ЗАТОНУЛО 8 ХЛОПЦІВ.

У Вечисках (біля Кракова) 10 хлопців совгалися на леду, що замерз на ямах від цементу. Лід заломився й усі впали у воду. Врятовано лише двох хлопців.

КРІВАВІ СУТИЧКИ ІНДУСІВ З АНГЛІЙСЬКОЮ ПОЛІЦІЄЮ

НОВІ ЗАВОРУШЕННЯ ВИБУХЛИ В ЗВЯЗКУ З КАРОЮ НА СМЕРТЬ ЧОТИРОХ ІНДУСІВ.

БОМБЕЙ (Індія). — В тюрмі міста Пума повішено чотирох Індусів, яких засуджено на смерть за вбивство полісмена підчас заворушень у Шалапурі. Не зважаючи на те, що влада старалася тримати в секреті повішення Індусів, відомости про їх страту скоро розповсюднилися по місті.

Агітатори з ґрупи Ґандія почали домагатися замкнення крамниць та припинення руху в місті на знак протесту проти кари. Скоро зібралися великі натовпи Індусів, які силою замикали крамниці, спиняли трамваї й авта. В деяких випадках повибивано вікна й двері в крамницях, заблоковано трамваєві тори, а місцями влаштовано барикади через цілі вулиці.

Поліція старалася рішучими заходами припинити діяльність натовпів, що привело до кривавих сутичок. Підчас цих сутичок поранено найменше трицять Індусів.

КАРАЧІ (Індія). — Тут поліція старалася не допустити Індусів до протестаційного походу з приводу повішення чотирох Індусів. Майже цілу ніч відбувалися криваві сутички між поліцією та протестантами. При тім поранено 150 Індусів, а з них 50 так тяжко, що їх примістили в шпиталі.

Зі сторони поліції поранено її начальника та кількох полісменів. На другий день в місті оголошено загальний страйк на знак протесту проти поступовання поліції.

АЛАҐАБАД (Індія). — Підчас сутички поліції з Індусами, які відмовляються платити податки, поранено помічника інспектора поліції та 7 полісменів. Натовпи Індусів обкидали поліцію градом каміня, а поліція стріляла в них. Ще невідомо, скільки Індусів покалічено й поранено.

РАНҐУН (Індія). — Англійська військова команда повідомляє, що повстання в районі Таравадi остаточно вгамовано. Команда вважає, що ватажок повстанців, який вирвався з частиною своїх прихильників з' військового англійського перстеня, вже більше не зможе розпочати нової боротьби.

ЗАДОВОЛЕНІ З ПРОПОЗИЦІЇ ВИҐИНА.

ПАРИЖ (Франція). — Місцева преса стрінула з великим задоволенням заяву президента Чейз Нешенел Бенк, Виґина, що зменшення воєнних европейських борґів Америці значно поліпшилоб загальний економічний стан усього світу. Ґазети признають, що тоді це поліпшилоб загальну світову торговлю, особливо, колиб до того Америка ще перевела ревізію своїх митних поборів і понизилаб їх.

З другої сторони ґазети говорять, що Франція буде всіми силами опиратися бажанню Німеччини зменшити плачення своїх репарацій, які опреділено по пляну Йонґа. Та зрештою в Европі мало хто надіється, щоби бажання Виґина скоро могло бути здійсненим.

НОВА ЛЕҐЕНДА ПРО ЦАРЯ.

КОПЕНГАҐА (Данія). — Директор інформаційного бюра в Гельсінґфорсі, Голмберг, під присягою заявив, що він має дані про те, що царська родина й сам цар не були розстріляні в Екатеринбурзі. Він твердить, що інжинір Сведборґ, який літом помер, розповідав йому про те, що два хлопці в Екатеринбурзі бачили, як царську родину вивезли залізницею з Екатеринбурга, в той час симулюючи розстріл її та спалення останків.

Один з тих хлопців розповів про те, що він це бачив випадково, знайшовшись зі своїм товаришем в лісі біля того місця, де нібито спалено царські останки. За те, що він не мовчав чекісти його розстріляли. Другий, мовляв, ще й досі живе в Росії, але мовчить, бо боїться розстрілу.

ЗГИНУЛИ ЧОТИРИ ЛЕТУНИ.

ЛОНДОН (Англія). — Великий літак, бомбер, при осіданню на землю в нічній темноті розбився. Три летуни в ньому були вбиті відразу, а механік тяжко покалічений. Бомбер зачіпив також літак, який летів у його супроводі. Цей літак був збитий, а летун вже не мав часу скористатися своїм легкопадом, бо був занадто близько землі. І цей летун загинув на місці.

КИТАЙ ПРОСИТЬ ДОРАДНИКІВ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — Китайські представники звернулися до Ліґи Націй, щоби вона призначила для Китаю своїх дорадників у фінансових, економічних і транспортових справах. При помочі цих дорадників Китай думає скоро налагодити ці справи.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

КОРИСТИ, ЯКИХ ЗАГАЛ НЕ РОЗУМІЄ

Наша кампанія за приєднування дітей до У. Н. Союза не є оперта тільки на апелю до патріотичних почувань нашої іміґрації, але головно на бизнесовій підставі. Діточа асекурація в У. Н. Союзі є не тільки ґарантією продовження істновання українського імени в Америці, але заразом і добрим бизнесом. І біда в тім, що люде наші того не доцінюють, або точніще: не розуміють.

Бо де в світі є така асекурація, яка була би певною і давала дітям обезпечення до 18 року життя за оплатою 25 центів на місяць аж до висоти $400? Де є та діточа асекурація, яка за оплатою 50 центів на місяць могла би бути продовжена на ціле життя з плаченням вкладок до 70 року, а дотого давала ще вартісні звороти готівкою, коли член перестає платити, або вартісні полісі чи продовження обезпечення на означений час?

Це є можливе тільки в такій асекурації, якою є У. Н. Союз, який уважає обезпечення дітей привілеєм членів У. Н. Союза, а не бизнесом. Це є можливе тільки в У. Н. Союзі, котрий заощаджує грубі суми, які видають асекураційні компанії на аґентів, а заощаджений в той спосіб гріш обертає на добро членів Союза. Бо У. Н. Союз побудований головно патріотизмом, безплатною працею і пропаґандою соток і тисячок членів, які вели і ведуть досі всю роботу для У. Н. Союза безкорисно. Коли би цього не було, Союз не був би в силі давати своїм членам таких привілеїв, яких не дає і дати не може ніяка асекураційна компанія.

І от лихо в тім, що самі члени У. Н. Союза того добра не розуміють. А ще більша біда, що його не розуміють дуже часто урядники відділів. Це ми бачимо наглядно тепер, коли при теперішній кампанії маємо до діла з новими відділовими секретарями, котрі не обзнакомлені з добродійствами, які дає У. Н. Союз дітям. І тому не диво, що прийде до нашого чоловіка асекураційний аґент і легко його переконає, що асекурація в його компанії є ліпша. Він то наговорить богато про користи своєї асекурації й легко зібє добрі сторони обезпечення в У. Н. Союзі. Бо він є фаховий аґент, добре обізнаний з тим, як треба побивати інші асекурації й свідомий того, що має до діла з людиною, яка не розуміється на асекураційнім ділі. Тому найвища пора, щоби відділові урядники і все наше членство добре пізнали користи, які Союз дає дітям, бо це їх доперва переконає, що треба вписати дітей до Союза, бо це є добрий бизнес.

ОБУРЕННЯ ЧИ ОБЛУДА

Мабуть ніякий другий нарід не переживає таких ярких душевних суперечностей, такого болючого „двоєдушя", як польський. Думкою — літає понад других, зверхною політурою вдає новочасну націю, словами належить до західньої Европи, а ділами, практикою в себе — до середновіччa, до канібалів. І то без переборщення.

Колиб у вас не було гром. Федоришина, який власним досвідом пізнав можливости в Польщі, колиб у вас не було п-ні Скубової, яка перебула в нас час „пацифікації", колиб не було о. Добротвора, який перебув осінь 1930 р. у нас, тоді міг би дехто може й сумніватися в правдивість тих вісток, що їх подає рідня зі старого краю в листах до вас, особливо, коли чується, що польський амбасадор у Злучених Державах має відвагу голословно заперечувати дійсність. Правду сказати, то й польська суспільність, особливо по містах, не вірила в можливість того, про що говорили Українці. Бодай удавала, що не вірить. Тепер має нагоду зміркувати, що то таки щось мусіло бути на річи.

У варшавському соймі прийшов на чергу дня внесок польських „опозиційних" послів про тайни Берестя. Відомо, що в берестейській кріпости велів Пілсудський запроторити поважну скількість тих послів, які щодо способу правління державою були дещо іншої думки, як він, не зважаючи навіть на те, що деякі, так само, як він будували Польщу, що деякі мають для Польщі щонайменше такі заслуги, як він.

Коли деякі з мучених польських послів повиходили з берестейської кріпости, вони на здивування всього загалу завзято мовчали про те, що там переживали. Щойно на памятному засіданні сойму тріснула бомба найбільшої в світі сензації. Поставлено внесок, у якому виказано ті незаконности, ба, що „незаконности" — **звірства,** яких були в стані допуститися ті, що їм у руки, під догляд віддано заслужених польських громадян, бувших послів. Очевидно, що про українських послів, які були запроторені в берестейській тюрмі, нема навіть що говорити. Можна собі згори уявити, що хіба вдесятеро гірше мусіли терпіти вони.

Можна надіятися, що американська преса подала про ці неймовірности, які діялися у відношенні до арештованих послів. Тому зайвим буде розписуватися про те, як то, везучи нічю послів до Берестя, поліція била їх по дорозі в лісі, скинувши з них одіж, як то вони мусіли робити найогиднішці роботи майже без ніякого приладдя до неї (виходки мусіли мити голими руками), як їм, деяким 60-літним, не можна було ні то сісти на тапчані, ні припертися до нього, як їх серед ночі будили, водили до темного підземелля і страшили виконанням смерти на них, приказуючи обернутися до стіни та стріляючи поприних, як серед ночі, спровадивши деяких до підземелля, роздягали, клали мокру шмату й били залізними прутами, як стогін і крик мучених жертв заглушувано пущенням у рух мотору до витягання води і т. п. забавок пана—від полковника почавши, аж до простого жандарма скінчивши. Одним словом — були це практики, які в культурних народів окреслюється словом **„садизм".** У звичайній мові слово **„звірство"** заслабе. Особливо наш нарід такого відповідного слова не потребував, хоч ніколи не чванився своєю великодушністю та свободолюбністю так, як Поляки.

Ніде правди діти — виявлення таких звірств перед публичною опінією стало дещо неприємним для Поляків. Нотуються голоси прилюдного обвинувачення спричинників і виконавців тих практик. Виявлені факти називається найгіршими означеннями та висловлюється погляд, що вони „підважують моральні підстави публичного життя в Польщі, а тимсамим загрожують розвиткові, а в дальших наслідках навіть істнуванню польської держави" (лист професорів краківського університету до їхнього товариша — посла з урядової партії). Внесок за прослідження кинутих у варшавському соймі обвинувачень називається домаганням цілої здорової прилюдної опінії; обвинувачується спричинників і виконавців, що знасилували правну основу та людську гідність, чого ніколи не було „навіть у заборчому судівництві". І це правда. Бо коли би такі факти були могли зайти в магдебурській тюрмі, де в часі війни був інтернований Пілсудський за бунт проти армії центральних держав, з якими спільно воював, то ледви, чи тепер щось подібного було би зайшло в Польщі. Бодай хто інший був би тоді спричинником того, що польську державу мусить осудити культурний світ як державу канібальську...

„Події, які зайшли в Берестї, мусимо признати за ганьбу XX. століття, мусимо осудити зі становища людскости й оцінити, яку важку кривду нанесено Польщі. Берестє **ганьбить імя Польщі в Европі.** Берестє вводить розклад і гниль у життя Польщі". Так оцінюють краківські професори університету „Берестє" в згадуваному вище листі. „Відгомін Берестя розходиться широко по світі. Коли ця вістка **не буде відразу в переконуючий спосіб повалена, коли евентуальні** винні не дістануть заслуженої кари, то може в світі повстати думка, що польський уряд правиться іншими моральними засадами, ніж світ, що він вирікся обичайности заходу. А тоді могла би наступити моральна ізоляція Польщі." Так пише одна варшавська польська ґазета з приводу викриття тайн Берестя. Вшехпольський посол, Новодворський, мотивуючи в соймі внесок у справі Берестя, кликав до соймової більшости: „Ті руки, ті пястуки офіцирів і простих польських жовнірів, що тут у Польщі поважилися завдати удар безборонним (що за лицарскість! — авт.), мусять бути відкриті. Того домагається від нас перестрашений дух польський."

Якби це сталося в іншій, правовій державі, то можна би собі уявити, на що могли би собі заслужити ті, яким кинено такі страшні ганьблячі обвинувачення. А в цьому випадку нагадується історійка зі світової війни. В часі зими стаціоновані в Галичині московські салдати в селі забирали, що попало. В одної нашої жінки забрали кожух. Жінка пішла до команданта й жалілася. А командант на це: „Буде йому, буде". Добродушна жінка перестрашилася, що задля її жалоби попаде салдат у халепу, з плачем почала допитувати: „Що йому буде?" На це командант: „Тьопло буде йому" (тепло). От, так само „тьопло" буде тим усім героям з Берестя. На це вказують „сумніви" урядової преси, що щось подібного могло зайти, на це вказує факт, що соймова більшість відкинула **наглість внеску.** Певно, що якесь слідство буде, але й те певне, що не буде винних, що викажуться неправдивими всі обвинувачення. Тимчасом той, за якого згодою це все діялося— виїхав на... Мадейру. В доброму гуморі. На відпочинок, по трудах і подражненнях.

Є в цей час в Европі чотири диктатури, які ріжняться від себе формою і змістом. Є між ними явні і скриті, мудрі й дурні, будуючі й руйнуючі. Польську диктатуру можна найскорше прирівняти до еспанської. Був час, коли еспанський король представляв еспанського диктатора Прімо де Ріверу італійському королеві як „еспанського Мусолінія". Одначе еспанський „Мусоліні" перебрав від італійського лише позу та широкі пляни розбудови устрою. На ділі не стало йому **реалізму.** Сьогодні Пріма де Рівери нема, а Еспанія стоїть над берегом політичної та господарської руїни. Політичне життя, а з ним державний апарат здезорґанізований. Не помогло й те, що часом орґанізовано демонстрацію любови народу до диктатора в роді збірки підписів 100 тисяч Еспанців до книги вдячности для Пріма де Рівери... Дуже подібні моменти переживає Польща.

Здавалось би, що польські народні представники, дізнавшися правди про поведення польської адміністрації та поліції у відношенні до їх власних **визначних** громадян, поставляться в положення українського народу, якому ломано й нівечено людську гідність не тільки у представників, але й у цілій народній масі. Здавалось би... Але так не є. Внесок українських послів у справі т. зв. „пацифікації" у Східній Галичині ще не внесений у соймі. Коли добре піде, то буде внесений щойно по Різдві. Польські посли ще його „студіюють". Може бути, що й ніколи не вистудіюють. Бо на їх думку що іншого український „хлоп, поп" чи адвокат, а що іншого Поляк. Але наш нарід вірить, що все має свій кінець!...

X.

19. грудня 1930.

П. В. Котович.

З СУЧАСНОЇ ДІЙСНОСТИ НА УКРАЇНІ

(Спостереження очевидця).

(8)

Вся інтеліґенція, за винятком тих її прошарків, що зєднали свою долю з долею пануючої партії, не тільки проти сталінізму, але проти большевизму взагалі, **проти диктатури взагалі, звідки вонаб не походила.**

Скажу це ясніш: **інтеліґенція за соборну, демократичну Україну, проти Гетьманщини, проти так званої військової диктатури.** Коли селянство віталоб тепер всяку інтервенцію, то це є настрої хвилі; навіть розважне селянство проти приходу Поляків тепер. **Інтеліґенція абсолютно ворожа всякої інтервенції, зосібна проти інтервенції тих наших сусідів, під владою яких опинилась значна частина української території.** Про долю українських земель під Польщею чи Румунією на Великій Україні добре обізнані. Про це дбають самі большевики.

* * *

За останніх 4 роки, тобто вже за той час, коли я був на Україні, національна свідомість населення значно піднеслась, а в звязку з цим і вибриків московських держиморд стало меньше помітно. Такий прецендент, який зі мною трапився в 1926 р., коли мені було заборонено читати доклад поукраїнськи, був би зовсім неможливим у 1929/30 р.

Як би я оце не приїхав з України, як би я не жив там, не працював, не бачив того, що там діється, я не міг би повірити, що на протязі яких 10 до 12 літ могла так піднестись національна свідомість українських — ні, пп., не етноґрафічних мас, а української нації.

При кінці 1926 року переводився на Україні демоґрафічний перепис. Я розмоляв з з багатьома вчителями, що переводили цей перепис: **не було випадків, аби селянин неправильно назвав свою національність.**

Щож сприяло цьому піднесенню національної свідомости?

Безперечно, наша збройна боротьба була поважним фактором, сама по собі, що пробуджує націю; але головніші наслідки тієї боротьби, це **здобуття рідної школи.** На цьому місці вважаю потрібним підкреслити, що **рідна школа на Україні не є наслідок „ленінської політики", лише наслідок боротьби, наслідок вимог мас.** Так думають на Україні.

Байдуже, що вона (школа) большевицька, що там вивчають „ленінізм", що виховують дітей в антирелігійному дусі; головне, що в сучасній школі панує українська мова. Атеїзм, ленінізм, це є данина можновладцям, але викладова мова, це є суть всякої школи, це є ядро тої живої клітини-протоплязми, без якої нема самої клітини, нема школи.

Школа охоплює щось понад 50% дітей, деяка частина дітей ще ходить до шкіл лікнепису, але серед дітей, скінчивших школи Л. Н., є великий рецидив неписьменности, а тому нехай лише ці відсотки будуть реальною цифрою. Відсоток україньких шкіл взагальному відповідає відсоткови українського населення. Майже всі учителі Українці. Більше як 60% це нова, радянська інтеліґенція. Радянська по диплъомі, чи взагалі по освіті, але національно свідома, українська інтеліґенція.

Укр. ІНО, СГІ, і взагалі, більшість ВУЗ-ів, крім індустрійних, дають, хоч і не досить фахово освічених інтеліґентів, але за те, і це цінніше, свідомих Українцв, які досить часто навіть мови російської не знають. В багатьох середніх школах російька мова навіть не викладається, а ці години відводяться або для математики або для якоїсь фахової дисципліни.

(Дальше буде).

ЗАМІСЦЬ СВЯТОЧНИХ ЖЕЛАНЬ.

Зложили: Т. Свистун з Филаделфії, Па., на Рідну Школу в краю 5 дол.; Семен Ружецький з родиною з Филаделфії, Па., на Рідну Школу 5 дол.; Йосиф Зазуляк з Вустер, Масс., 10 дол. на Рідну Школу й на народні потреби по 5 долярів; о. Г. Пипюк з Шейрон, Па., на боеву акцію 2 дол. і 50 центів.

UKRAINIAN BOY SCOUTS APPEAL TO THE PUBLIC OPINION OF THE WORLD AGAINST POLISH PERSECUTIONS

TO THE SCOUTS OF THE WHOLE WORLD.

The Ukrainian Scouts Headquarters herewith enters a loud protest against the unheard of terrorism and persecution of the Ukrainian youth, especially of the Ukrainian Boy Scouts, by the Polish government, in the Western Ukraine, which is now occupied by Poland.

The Boy Scout Association has existed for 19 years and worked successfully for the education and the advancement of civilisation and morale among the young generation as well as toward the promoting of brotherly relations with the Boy Scouts of other countries. (It is not our fault that we have not been recognised by the Boy Scouts International Bureau). The proof of the successful work of our scouting is the fact that there are more than 5,000 obedient and disciplined boy and gilr scouts grouped into more than 200 troops in all the towns and larger villages of the Western Ukraine; a great number of courses, lectures, excursions and camps; work-shops and co-operative undertakings; three newspapers; own publishing plant, and many other undertakings of the scouts.

In Central Ukraine the Bolshevist government suppressed with terrorism and violence all scout movement, and during the last few years successful scout work was possible only in the Western Ukraine.

But when the Western Ukraine was occupied by Poland, there began here, too, a martyrdom of the Ukrainian Boy Scouts Association.

Although it was quite legal and its work concerned scouting exclusively, the Polish government and society, having the false opinion that everything which does not bear the Polish national character must be against the state, began to exterminae without discrimination all the Ukrainian cultural institutions and economic undertakings, which have nothing in common with political or military organizations.

The difficulties put in the way of the Ukrainian social development in all its branches during the first days of the Polish occupation grew daily and culminated in an unrestrained and mad terrorism during the last days of September of this year. The systematic closing of Ukrainian schools, which had existed with success for many years, became a daily accurence, as also the demolishing and breaking up of Ukrainian reading-rooms, libraries, museums, art exhibitions, and many other purely cultural institutions; robbing and completely ruining Ukrainian cooperative shops, stores, etc.; continual raids by the police and arrests without any reason; flogging of harmless Ukrainian citizens; barbarous killing of the Ukrainian intelligentsia and simple peasants, without any trial, by the police or punitive military expeditions.

Polish officials do not abstain even from sacrilege: they exhume and scatter the bones of Ukrainian soldiers who died on the battle-field, ten years ago.

The Polish people "assist" the government by setting on fire Ukrainian private and public possessions; by throwing bombs into the lodgings of eminent Ukrainians, into schools and other institutions; by shooting from behind fences at Ukrainians, or, for the least cause, by setting the police on them with false denunciation. Even the Polish Boy Scouts are so fanatic and nationally intolerant that they fully share and approve of the policy and tactics of the Poles against the Ukrainians.

The Ukrainian Scouting which, like the scout organizations of other contries, has on its program patriotism and national education of the youth, became odious to the Polish government and society, hence the attack on the Ukrainian youth.

It was marked by arrests, day and night, for belonging to the legally organized scout organization; cruel by tortures of those arrested in ill-famed Polish prisons; confiscating of quite legal newspapers, books, uniforms, emblems, etc., belonging to the scouts; destroing of clubrooms, libraries, shops, of all their correspondence and all books and archives of the Headquarters in Lviv and of the individual troops — all with the aim of ruining completely the Ukrainian Boy Scouts.

Finally, on September 26, 1930, the Ukrainian Boy Scouts were officially disbanded by the Polish government. Since then no scout work is permitted, all scout clubrooms are closed and the leaders arrested. Whoever wears the scout emblem is arrested by the police or beaten in the street in such a manner that he has to be conveyed to the hospital instead of to the prison. Such things are the order of the day in a "civilized", "European" state.

At first the persecutions were carried out under the pretext of being aimed at the Ukrainian revolutionary organizations, but later the Polish government began to persecute the Ukrainian Boy Scouts quite openly because they were scouts and Ukrainians.

Because of these persecutions many members of the Ukrainian Boy Scouts Association were obliged to flee from Poland. To continue to be in touch among themselves and with the Boy Scouts in their own country, they organised the Association of Ukrainian Emigrant Scouts, with the principal Ukrainian Scouts Headquarters at Prague, Czechoslovakia.

Unable to save our organization by other means, we address this appeal to the whole civilized world and all the scouts to help us morally and to support us in the hard moment of the scout work which we do for the good of our country and all humanity.

As the Polish government has deprived us of all possibility to enter a protest against the violence in our own country, the Ukrainian Boy Scouts Headquarters abroad does so in the name of all the Ukrainian scouts at home and abroad.

Spread our protest by word of mouth and in writing!

Address yourselves to influential persons in your government!

H e l p u s!

Prove that the international fraternity of scouts is not an emty phrase, but a real, active power that unites nations and leads them to *a great mutual goal!*

FOR THE UKRAINIAN SCOUTS HEADQUARTERS:

Ing. E. Kulchytsky, President; *D. Kozitsky,* Secretary.

(Seal) Praha II., Stud. domov.

Prague, October, 1930.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

БЕТЛЕГЕМ, ПА.

Протестаційне віче.

Дня 7. грудня відбулося у нас протестаційне протипольське віче, яке скликано заходами парохії, двох відділів У. Н. Союза, Провидіння і Сестрицтва, з котрих вибрано спільний комітет.

Комітет вивязався зі своїх завдань як найкраще, бо була в нім згода й спільне бажання здобутися на гідний протест. І його бажання сповнилися. Перший раз побачили ми в нашій малій місцевости сотки народа на нашім вічу.

Віче відкрив предсідатель, громадянин І. Малицький, котрий пояснив ціль віча. Гром. Малицького вибрано до проводу вічем. На секретарів покликано громадян: М. Мушастого й М. Паращака.

Перший говорив місцевий парох о. Рудакевич, котрий взивав до спільної боротьби проти спільних ворогів. Бесідник вказав на те, що польське католицьке священство приглядається спокійно катуванню українського народа й українських католицьких священиків. Це не є, говорив о. Рудакевич, ніякі католики, бо католицька церква бридиться такою державою, яка катує безборонний нарід.

Бесідник взивав до орґанізовання американсько-українських хлопців, котрі повинні бути готові в слушнім часі стати зі зброєю в руках в обороні нашого поневоленого краю.

Другий бесідник, д-р Л. Мишуга, виголосив довшу промову, в якій представив положення на рідній землі та вияснив причину, чому саме Польща так лютує.

Бесідник підчеркнув, що Польща згине від тої зброї, яку звернула проти Українців. Польські звірства не принесуть гробу українському народови, але тільки гріб польській державности на українських землях.

Третий бесідник, громадянин Ленчук з Нортгемптону, висказав свою радість з приводу такого великого числа протестуючих та взивав присутних до дальшого завзяття. Бесідник радив, не звертати уваги на рижі большевицькі блахмани, а вірити, що Україна повстане нашими власними силами.

Д-р Мишуга відчитав і пояснив протестаційні резолюції, які принято одноголосно. На вічу було богато наших братів з Закарпатської України, були і Росіяни і наші москвофіли. Але не було ніякого замішання. Всі слухали уважно бесід, а коли віче вакінчилося, люде так як би не хотіли розходитися. Ще були раді слухати.

На допомогу рідному краєви зібрано $..1.54.

Жертвували:

Жіноче Тов. ім. Ольги Бесарабової, від. 47 У. Н. С., $25; Бр. св. Димитрія, від. 288 У. Н. С., $25; Бр. св. Йосафата, від. 57 Провидіння, $25; по $6: І. Каплун і М. Заблоцький; по $5: Т. Данилюк, М. Білецький і М. Паращак; по $4: М. Прус; по $3: І. Солодва, П. Пахомський; по $2: В. Запаржоний, А. Цапко, В. Лисканич, Я. Ільків, І. Віхоть, М. Юркевич, В. Гетманюк, М. Мушастий, Д. Підгайний; по $1: І. Малицький, С. Газин, о. А. Рудакевич, П. Білань, В. Підгайний, М. Каспаряк, А. Коник, В. Пипюк, І. Мадриґа, П. Ґреґориш, Т. Присташ, К. Копчук, П. Хас, М. Коник, А. Газин, Н. Наврюцький, М. Дошко, І. Саваринський, А. Кубарич, А. Тимків, П. Пундяк, В. Хас, І. Рибак, О. Запаржоний, В. Гавриш, О. Гриньків, Й. Ганусич, А. Лимич. Дрібними датками було $16.36, з відзнак при дверях, які чіпляли дві дівчинки в українських народних строях, Е. Заблоцька і М. Присташ, було $17.18.

Комітет, до котрого входять: І. Малицький, Т. Данилюк, О. Запаржоний, В. Запаржоний, Д. Підгайний, М. Заблоцька, П. Паращак, О. Цапко, П. Ґреґориш і П. Паращак, зійшлися дня 18-го грудня, щоби спільно порадитися, куди слати гроші.

Всі заявилися за те, щоби гроші переслати через Обєднання. Вислано $140 з таким призначенням: $70 на боротьбу, а $70 на ліки для скатованих.

Комітет постановив, щоби вцілости залишився далі й продовжав роботу та давав дальшу поміч нашим братам. У короткім часі дасться представлення і буде переведена коляда.

На річнім мітінгу парохії представники парохії, котрі входять до комітету, внесли, щоби парохія давала за дармо галю, коли треба її вжити для народної справи. Всі радо згодилися на це. Дотого комітетові зарядили на мітінґу збірку з тим, що коли тільки буде який мітінг, так будуть збирати на народні цілі. Громадяни О. Запаржоний і М. Дябло пішли по галі й зібрали: І. Фариняк $1, а дрібними датками $4.66, разом $5.66.

Віче мало розходу $21.79, до банку касієр Т. Данилюк вложив на книжочку $35.66. Коли призбираємо більше, то знову вишлемо.

Мусимо зазначити, що у нас єсть велике безробіття, а й громада також не є велика, але коли є згода й єдність, то йде робота навіть і в тяжких часах.

Про наше віче була згадка в місцевій американській газеті. З віча вислано рівнож протести до Вашингтону і до Ліґи Націй у Женеві.

М. Мушастий,
М. Паращак, секретарі.

У розгарі краснорічивости.

— Це оправдання невироподстойне! Я маю в протоколі записано, що обвинувачений був пяний. Колиб був тверезий, то чейже розуміб би те, що був пяний.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ГАРТФОРД, КОНН.

Допомога Рідному Краєви.

Комітет протестаційного віча переслав через Обєднання до Рідного Краю 170 долярів і 63 центи. Комітет віча призначив зі збірки на вічу для боєвої акції 50 долярів, а на лікарську поміч скатованих Ляхами 60 дол. і 40 ц.

Крім того о. Пристай передав збірку з панахиди в українській ґреко-католицькій церкві 10 дол. і 23 ц., які призначено на лікарську допомогу, а Сестрицтво Найсолодшого Серця Ісуса Христа передало пожертву на шпиталь для побитих в сумі 50 долярів.

Іван Нестерик касієр віча.

—o—

МЕДІСОН, ІЛЛ.

Жертва на ліки.

Українська громада переслала через Обєднання до Рідного Краю 14 дол. і 40 ц. Гроші ці зібрано на протестаційному вічу й призначено на медичну допомогу побитим Ляхами.

Г. Лацунюк, предс.;
М. Павлов, секретар.

—o—

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Збірка на Народню Лічницю.

П. Павлина Авраменкова переслала через Обєднання до Краю 24 дол. і 25 ц., які призначені на Народню Лічницю у Львові.

Ці гроші зібрані в Ню Йорку на зборах злучених товариств.

Павлина Авраменко.

—o—

БРІДЖПОРТ, КОНН.

Протестаційне віче.

Українська громада в Бріджпорт, Конн., є по національности найменшою з усіх інших націй. Дотого, коли прийдеться дещо хосенного в громаді зробити, то люди ховаються як щурі по дірах, бо то готові збирати доляри.

Але прийшов час недолі рідного краю, який зрушив уже й найбільш закаменілих.

Ляцькі звірства зрушили і обєднали наш нарід і тут в Америці.

Наші Товариства, а то Українська Гр. Кат. Парохія, Товариство Українська Січ, від. 59. У. Н. Союза, Братство св. Апостолів Петра і Павла, від. 139 У. Р. Союза, Товариство Вільність У. Р. Союза і Сестрицтво Пр. Богородиці вибрали спільний комітет, котрий влаштував дня 23. листопада 1930 р. велике протестаційне віче.

Віче відкрив короткою промовою предсідатель п. Дмитро Чорнявський, пояснивши зібраним ціль віча й покликав на секретарів громадян Петра Сливінського і Василя Кузева.

Головним промовцем був гром. Роман Слободян, головний фінансоий секретар У. Н. Союза. Бесідник представив у своїй краснорічивій бесіді недолю наших братів під ляцьким окупантом.

Публика була захоплена гарною промовою бесідника й слухала промови з великою увагою.

Потім ухвалено протести, а по них переведено на зазив п. Слободяна збірку на рідний край.

Жертви зложили:

Бр. св. Ап. Петра і Павла, від. 139 У. Р. С., $25; Тов. Укр. Січ, від. 59 У. Н. С., $15; Сестр. Пр. Богородиці $10; Всеч. о. А. Улицький $10; Леонтій Бих $10; Ф. Глива, Г. Пилипчук, І. Гошовський, С. Шмиґельський, П. Грицюк, М. Ницак, В. Федюк і Д. Чорнявський по $5; з продажі медаликів Головінського $5; Г. Гордзіца $4; Ф. Папроцький $3; Н. Велигорський, Н. Никорчук, І. Максимів, Я. Велиток, В. Щербатюк, М. Мандрона, І. Чаплинський, М. Галкевич, І. Кузів, Г. Пилипонюк, Л. Махніцька, Й. Волк, П. Дутко, Ю. Демчак, Т. Тишко і І. Глива по $2; Е. Мотика $1.75; Й. Підлуцький, П. Малиняк, М. Подоляк, В. Велиток, П. Череп, Й. Кобильняк, М. Сендзік, Д. Постоловський, Г. Монюк, І. Кендзерський, Я. Якимчук, М. Яцишин, С. Левчук, Н. Литвин, Г. Бакай, Д. Тиханець, В. Венгринович, П. Шмиґельський, Т. Журавський, Анаст. Никорчук, В. Глива, С. Іващишин, І. Шевчук, М. Шуманський, Г. Валковський, В. Кузів, П. Сливінський, М. Чапля, П. Левкович і Марія Венгрин по $1; дрібними жертвами зібрано $6.95. Наш парох о. Улицький дав з мировання $6.23. Разом зібрано $198.93. Розходи виносили $18.96. Остало $179,97, які вислано на боєву акцію через Обєднання, $180.00.

Додамо, що як по інших місцевостях, так і в нас було пару одиниць, які жертви не хотіли дати, а домагалися голосу в дискусії. Шановний бесідник сказав, що готов дискутувати з тими, котрі сего бажають, але це буде коштувати кождого запитуючого по $5 на рідний край. Тоді вже запитів не було.

На закінчення присутні відспівали „Ще не вмерла Україна" і „Не пора Москалеви й Ляхови служить!", а потім розійшлися з задоволенням, що сповнили свій обовязок супроти своєї дорогові Вітчини.

Василь Кузів.

ВІДОЗВА

ДО ЩИРИХ УКРАЇНСЬКИХ СЕРДЕЦЬ.

(Передрук з черновецького „Часу").

Трицять і пять українських **вязнів,** яко жертви пацифікації, караються в **коломийській тюрмі,** а є то переважно селяни, а хоч декотрі й інтеліґенти, але люди бідні. До дих належить між іншими недавній кандидат до сойму інж. **Білинський** Городенки, у котрого три рази роблено ревізію і нічого не знайдено; аж за 4-тим разом „знайдено" за печю... „Сурму"!

У проф. **Кузьми** увязнено дві донечки (молодша має 16 літ), а потім і його самого. Він голодував 10 днів і був близько смерти, заки дався намовити до їди, але тяжко занедужав. Тепер голодує старша Кузьмівна вже чотири дні. Та родина знищена фальшивими векслями бувшого посла Стефаника і тепер і їх нема за що годувати в тюрмі.

Щож говорити про селян з далеких сіл, з котрих годі доносити харчів?!

Найгірше те, що поліція строго слідить за тим, щоби не було ніякого **„Комітету для допомоги політичним вязням".**

Переймила на себе обовязок харчування вязнів пані докторова **Марія Білозорова,** жінка лікаря (Коломия, вул. Собіського), але поліція вже **шість годин** (!) її випитувала, чи нема якого комітету, і як то вона вихарчовує стільки вязнів. І справді! Не легко це приходить — і тому звертаємося до Вас, дорогі Браття Українці на **Буковині, Бесарабії, Добруджі та Марморощині,** з горячою просьбою о допомогу пашим народним мученикам. Присилайте чимскорше, що можете, на руки **пані Білозорової** — по можности в грошевих, опечатаних листах з поданням висиланої суми.

Знаємо, що **„Час"** доходить і до **Злучених Держав** та до **Канади,** то просимо і тамошніх наших земляків не лиш о ґрімкі протести проти звірств над нашим народом, але й о успішну грошеву поміч.

Згори дякуємо Вам за добре діло і братерське серце!

Коломияни.

ПОДЯКА.

Складаю щиру подяку Українському Батькови Союзови за уділення мені з фонду запомогового $50, котрі мені стали у великій помочі.

Василь Ґружовський,
член 218 від. У. Н. Союза,
Кемпбел, О.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Повідомляється членів Тов. Укр. Січи, від. 170, що місячний мітінг відбудеться в пятницю, 16-го січня, в годині 7-мій ввечір, в гали під ч. 73 Моріс ул. На тім мітінгу будеться обговорювати дуже важні справи, а також буде роздача тікетів на представлення. Проситься усіх членів прибути на сей важний мітінг, а довгуючих проситься вирівнати конечно свої залеглости, бо в противнім разі можуть бути суспендовані. — Омелян Онуфрів, фін. секр.

ЗІГЛЕР, ІЛЛ. Відділ 377 повідомляє своїх членів, що мітінг відбудеться в неділю, 18 січня, в годині 1.30 пополудни у Михайла Олексяка, 6 Орчард ул. — Семен Гнатишак, предс.; Мих. [illegible] Олексяк, секр. рек.

ВУРНСАЙД, ШІКАГО, ІЛЛ. Подається до відома членам Бр. св. О. Николая, від. 183, що на річнім мітінгу 28 грудня вибрано слідуючий уряд на 1931 рік: Йосиф Несевич, предс.; Мих. Патронік, заст.; Ник. Подгецький, кас.; Захарія Олійник, заст.; Петро Бабяк, фін. секр.; Стефан Дячишин, рек. секр.; Гр. Гінко, Іван Бричка і Йосиф Демкович, контр. комісія! Іван аГвриляк, хоружий; Йосиф Угрин, дверник; Целко Софока і Іван Баран, надз. хорих. Адреса секретаря: 9114 Greenwood Ave., Chicago, Ill.

МІЛВОКІ, ВІС. Тов. ім. Івана Франка, від. 103, повідомляє усіх своїх членів, що засідання відбудеться 17 січня, в годині 6.30 ввечір, в гали парохіяльній. Довгуючі члени обовязані явитись, бо в противнім разі будуть суспендовані. Не бувшим на засіданню членам дається до відома, що на 1931 рік зістав потверджений старий уряд. Не явившийся на сей мітінг член підляже карі без винятку. — В. оКлодрубець, предс.; В. Адамчук, кас.; Ів. Березовець, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Бр. св. О. Николая, від. 175, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що на річних зборах 21 грудня вибрано слідуючий уряд на 1931 рік: П. Пошивак, предс.; В. Братусь, заст.; В. Шереметa, кас.; М. Телевчак, заст.; В. Бартош, секр.; Гр. Ясінський, заст.; М. Попик, Я. Поливка, М. Попович, контр. комісія; Николай Набрезний і Н. Матраль, надз. хорих; А. Дяк і Николай Горбанський, хоружі. Збори будуть відбуватися в першу неділю по пятнацятім, в годині 1-ій попол., в гали парафіяльній при Клиперт і Едвард ул. — В. Бартош, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Вас. Великого, від. 214, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінг відбудеться в неділю, 18 січня, точно в годині 2 пополудни, в гали парковій, де звичайно. Проситься конечно, щоби всі члени прийшли і виповнили свої довги. Буде справоздання з цілого року і вибір уряду на 1931 рік. Не явившийся на сім мітінгу член підлягає карі після статута. — Іван Дорош, предс.; Теодор Дорош, кас. Н. Гладкий, секр.

ГАМТРАМК, МІШ. Тов. Згода, від. 20, повідомляє своїх членів, що на річнім мітінгу 21 грудня вибрано слідуючий уряд на 1931 рік: Матвій Прихітко, предс.; Данило Робаха, заст.; Іван Крупка, фін. секр.; Н. Триш, рек. секр.; Дмитро Білик, кас.; Йосафат Прихітко, Теодор Данилишин і Йосиф Годях, контр. комісія; Тарапата, Михайло Миськів і Григорій Миськів, дозорці хорих. Місячний мітінг відбудетьс 18 січня, в годині 1-ій пополудни, в Укр. Хаті на Трейлінг. Проситься членів прибути, бо контрольна комісія буде здавати справоздання за 1930 рік. Довгуючих членів проситься вирівнати свої залеглости. — Митвій Прихітко, предс.; Н. Триш, рек. секр.

КЕМПБЕЛ, О. Тов. Сокіл, від. 218, повідомляє своїх членів, що на річних зборах 21 грудня вибрано слідуючий уряд на 1931 рік: Іван Ярема, предс.; Федор Кузенко, секр.; Дмитро Стецьків, кас.; Мих. Бурий, Марія Бура і Іван Греченко, контрольори; Мих. Сорока і Ан. Скубяк, дозорці хорих. Місячні збори будуть відбуватись в трету неділю по першім, в годині 2-ій пополудни, в Італійській Гали при 12-тій вулиці. Адреса відділу 218: Федор Кузенко, P. O. Box 367, Campbell, Ohio. — Іван Ярема, предс.

ШІКАГО, ІЛЛ. Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 301, вибрало слідуючий урд на 1931 рік: Лука Домашчук, предс.; Никола Шевчук, заст.; Прокіп Заруба, кас.; Павло Підліський, фін. секр.; Іван Ухинський, рек. секр.; Григ. Гнатишин і Антін Семчук, надзирателі хорих; Лука Кучер і Василь Сенів, прапорщики; Кирило Січевський, Никола Смаль і Григорій Гриньків, контрольори. — П. Підгайний, секр.

ПАЛМЕРТОН, ПА. Отсим повідомляється членів і члениць Бр. св. О. Николая, від. 309, що на річнім мітінгу вибрано уряд як слідує: Ігнатій Климишин, предн.; Василь Дутко, заст.; Семко Деркач, кас.; Николай Гречишин, заст.; Павло Сеньків, секр.; Стефан Новацький, заст.; Мих. Марців і Григорій Березяк, контр. комісія; Онуфро Сахан і Ілько Березяк, дозорці хорих; Дмитро Мільнович, дверник. Місячний мітінг відбудеться в неділю, 18 січня, в церковній гали. Присутність всіх членів і члениць є конечна на першім мітінгу в році. — Іг. Климишин, предс.; С. Деркач, кас.; Павло Сеньків, секр.

АЛИКРІПА, ПА. Бр. св. О. 7иколая, від. 120, повідомляє всіх членів, що надзвичайний мітінг відбудеться в неділю, 18 січня, точно в годині 2-ій пополудни. Проситься всіх місцевих і позамісцевих членів явитись на сім мітінгу, бо маємо важні справи до полагодження з річних зборів. Уряд на 1931 рік є слідуючий: Василь Мокрянин, предс.; Никола Долинько, кас.; Михайло Бац, секретар; Никола Шпук і Василь Русинко, контр. книжок.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 64, повідомляє своїх членів, що на річнім мітінгу вибрано слідуючий уряд на 1931 рік: Волод. Семенина, предс.; Йосафат Геречка, заст.; Василь Матвіяс, секр.; Іван Ількович, заст.; Ігнатій Ничка, кас.; Іван Гема, заст.; Сергій Винярський, Мих. Гавьошин і Леон Куниш, контрольори. Надзирателів хорих секретар має настановляти по черзі з членів. Пилип Телевяк і Стфан Атаманець, прапорщики; Олекса Мецан, дверник. Новий уряд просить членів допомогти зібрати нашу молодь і подвоїти наш молодечий відділ підчас сьорoічної кампанії. — В. Матвіяс, секр.

НЮ КЕНСІНГТОН, ПА. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 296, подає до відома, що на річнім мітінгу 21 грудня вибрано слідуючий уряд на 1931 рік: В. Каліновський, предс.; М. Земледух, фін. секр.; І. Коваль, кас.; Д. Любінецький і В. Собко та Н. Димчина, контрольори книжок; М. Бомбик і І. Балабан, контр. хорих; П. Скочиляс, хоружий. Мітінги будуть відбуватись так як і перше в трету неділю по першім, в 2-гій годині, в Укр. Нар. Домі, 14 ул. і 4 Евеня. Припоминається довгуючих членам, щоби вирівнали свої залеглости, бо в противнім разі поступиться з ними після статута. — М. Земледух, сек. 1535 — 4th Ave., Arnold, Pa.

ПАСАЙК, Н. ДЖ. Тов. ім. Івана Франка, від. 97, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться 18 січня, в годині 1.30 пополудни, в гали церковній, 47 Гопп Еве. Повинністю є всіх членів прибути на сі збори, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі члени мають прибути і вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — М. Табачук, секр.

РАНКІН, ПА. Бр. св. Григорія, від. 24, подає до відома всім місцевим і позамісцевим членам, що звичайні мітінги будуть відбуватись в трету неділю по першім, в годині 7-мій, під ч. 323 — 2-га ул. На річнім мітінгу вибрано слідуючий уряд на 1931 рік: Мих. Лениський, предс.; Стефан Козловський, заст.; Николай Щур, секр.; Юрко Футрик, заст.; Антін Круль, кас.; Іван Савчин, заст.; Федор Семко і Юрко Футрик, контрольори.

ВЕСТ ІСТОН, ПА. Тов. ім. Б. Хмельницького, від. 137, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що на річнім мітінгу 21 грудня вибрано слідуючий уряд на 1931 рік: Николай Підгайний, пр.; Василь Боднарський, заст.; Михайло Колодруб, секр.; Мирон Загоруйко, заст.; Филимон Сагатий, кас.; Теодор Кульчицький, заст.; Микола Лубоцький і Іван Дишевський, контр. комісія; Теодор Фотій і Дмитро Корчовий, надз. хорих на Істон; Андрій Ткач, надз. хорих на Філіпсбург. Мітінги будуть відбуватися в трету неділю в місяці. — Нц Підгайний, предс.; М. Колодруб, секр.; Ф. Сагатий, кас.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Бр. св. Володимира, від. 130, подає до відома всім членам, що продовження річних і місячні збори відбудуться в суботу, 17 січня, в годині 7-мій ввечір, під ч. 217 Іст 6-та ул. Урядники і члени не присутні на зборах підлягають карі після статута. Нових членів і дітей до Бр. і У. Н. Союза приймається на зборах. Голоситься до секретаря рекордового — Михайло Марків.

ГЕЙЗЛЕТОН, ПА. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 85, повідомляє своїх членів, що річний мітінг відбудеться в неділю, 18 січня, в годині 1-ій пополудни, в Юніон Гали, Норт Вайомінг ул., 2-гей поверх, число 4. Проситься всіх членів явитись на мітінг. Також пригадується всім членам, щоби вирівнали свої вкладки на мітінгу. Члени, котрі з важної причине не будуть могли прибути на мітінг, мають зголоситися зараз по мітінгу до секретаря відділу, згідно з ухвалою попереднього мітінгу, а не затягати до остатнього дня в місяци, бо таке затягання здержує секретаря з висилкою звіту до гол. канцелярії У. Н. Союза. — О. Шараварко, предс.; О. Костюк, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. Запорожська Січ, від. 388, подає до відома, що уряд на 1931 рік є слідуючий: Петро Пазюк, предс.; Анд. Гачак, заст.; Григорій Мисишин, кас.; Григорій Бандровський, заст.; Стефан Верещак, фін. секр.; Дмитро Кравчак, заст.; Петро Огар, Михайло Тершовський, Йосиф Бриндилевич, контрольори; Йосиф Макух, Николай Буньо, Петро Лемцьо, опікуни хорих. Збори сего року будуть відбуватись в першу неділю по першім, в годині 1-ій попол., в Укр. Нар. Домі, 4-та і Ворд ул. Проситься членів приходити на час на збори та приводити нових членів. Члени котрі ще не вписали своїх дітей до У. Н. Союза, нехай се зроблять як найскорше, щоб не було запізно. — П. Пазюк, предс.; Г. Мисишин, кас.; С. Верещак, фін. секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. ім. Івана Франка, від. 83, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що мітінг відбудеться в неділю, 18 січня, в годині 1-ій пополудни, в Укр. Домі, 847 Н. Френклін ул. Проситься всіх членів прибути на сей мітінг, бо є справи до полагодження. На мітінгу будеться приймати нових членів, тому нехай користають всі ті, що ще не є членами. Довгуючих членів проситься вирівнати свої залеглости. На річнім мітінгу 21 грудня вибрано слідуючий уряд на 1931 рік: Р. Карбівник, предс.; М. Клапко, заст.; П. Семко, кас.; А. Вишиваний, заст.; Ілько Савчин, секр.; П. Басараб, заст.; Петро Рій, М. Опришко і К. Квасинський, контр. комісія. Адреса секретаря: Ilko Sawczyn, 645 N. Franklin St., Philadelphia, Pa.

АЛТУНА, Па. Бр. Неп. Зач. Пр. Богородиці, від. 145, повідомляє всіх своїх членів, що на річнім мітінгу вибрано слідуючий уряд: П. Патронік, предс.; П. Назарук, заст.; І. Олексин, секр.; Н. Олійник, заст.; Гр. Сеньків, кас.; П. Самсон і І. Куник, контр.; Г. Гураль, надз. хорих. Мітінги будуть відбуватись в трету неділю в місяци, в гали церковній. Проситься прибувати на мітінги. — І. Олексин, секр.

КОРТІС БЕЙ, МД. Бр. св. Михаїла, від. 55, повідомляє, що уряд на 1931 рік є слідуючий: еПтро Чайковський, предс.; Ан. Бартох, заст.; Ник. Шандровський, секр.; Іван Деркач, заст.; Стах Демчук, кас.; Василь Будагази, заст.; Дмитро Біян і Анд. Овсяни, контрольори; Стах Крокош і Антін Кіндзерева, опікуни хорих; Петро Віленький, хоружий; Іван Папеж, дверник. Слідуючі збори відбудуться в неділю, 18 січня, точно в год. 2-ій пополудни, в домі парохіяльнім. На ті збори мусять явитись всі місцеві і позамісцеві члени. Будемо приймати дітей і старших без вступного до У. Н. Союза, тому нехай користають з нагоди ті, що ще не є членами, щоб не було запізно. — П. Чайковський, предс.; С. Демчук, кас.; Н. Шандровський, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Тов. Вільна Україна, від. 176, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 17 січня, в годині 7.30 ввечір, в Укр. Гор. Клюбі, 618 Вест Лакавана Еве. Проситься всіх членів прибути на сі збори. Уряд на 1931 рік є слідуючий: Василь аПвлишин, предс.; Стефан Петрашук, кас.; Роман Рубльовський, секр.; Петро Гнатюк, Семен Куций, контрольори; Стефан Олексюк, доз. хорих. Рівнож на річних зборах ухвалено, що захорувавші члени мають поступати після статута. — Р. Рубльовський, секр.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. Уряд відділу 177 повідомляє членів і члениць, що перший річний мітінг відбудеться 18 січня, в годині 2-гій пополудни в Укр. Гали, 45 Пілгрім ул. Взивається тих членів і члениць, котрі були суспендовані 1930 року, щоби явились на означений час і заплатили свої вкладки. Кождий член обовязаний прийти, бо є важні справи до полагодження. Мітінги союзові будуть відбуватись кождого місяця в трету неділю. — Стефан Саска, предс.! Текля Ониско, кас.; Стефан Рекрут, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Тов. Усп. Пресв. Богородиці, від. 123, повідомляє всіж членів, що річний мітінг відбудеться в неділю, 18-го січня, в годині 2-ій пополудни, під ч. 540 Норт Мейн і Гавел ул., в Укр. Церковній аГли. Обовязком є кождого члена явитись на мітінг, бо буде справоздання контр. комісії і вибір уряду на 1931 рік. — Мих. Волощук, предс.; Дм. Драган, кас.; Мих. Годованець, секр.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Бр. св. О. Николая, від. 4, повідомляє своїх членів, що місячний і річний мітінг відбудеться в суботу, 17 січня, в годині 7-мій ввечір, під ч. 72 Моріс ул. Проситься всіх членів прийти, бо будуть важні справи до полагодження. Буде вибір уряду на 1931 рік. Довгуючих членів проситься прийти і вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Й. Крайник, предс.; В. Глива, кас.; С. Кусень, секр.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 270, повідомляє всіх своїх членів і члениць, що на річнім мітін.у 31 грудня 1930 вибрано слідуючий уряд на 1931 рік: Михайло Баран, предс.; Левко Струж, заст.; Николай Пігура, фін. секр.; Андрій Бусько, рек. секр.; Роман Струж, кас.; Олекса Яцків, заст.; Стефан Гріца, Михаїл Турчинський, Левко Кулич, контр. комісія; Григорій Дячик, Юрко Гур, надз. хорих. Довгуючих членів проситься вирівнати свої вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Андрій Бусько, рек. секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Бр. св. Георгія, від. 239, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в неділю, [illegible] січня, в домі Укр. Горожан на Френклин ул. Проситься членів прибути на мітінг, бо буде дуже богато нових і важних справ. Буде передача уряду нововибраним урядникам, буде звіт контр. комісії і інші справи, які почуєте на мітінгу. Уряд на 1931 рік є слідує: Ник. Наконечний, предс.; [illegible]чинський, заст.; Волод. Сегінь, секр.; Ник. Волос, заст.; Данило Нагірний, кас.; Іван Банах, заст.; Теодор Грицей, Ів. Жмутин, Ів. Яцимірський, Ів. Сорока і Григорій Л[illegible]сюк, контрольори; Теодор Чупка і Іван Б[illegible]дас, дозорці хорих; Олекса Шегда, господар галі; Олекса Шегда і Стефан Бомба, праворщики. Довгуючим членам пригадується, що без огляду будуть суспендовані, коли не вирівнають своїх належитостий. Волод. Сегінь, секр.

САВТ БРУКЛИН, Н. Й. Бр. св. О. Николая, від. 293, повідомляє всіх членів, що спеціяльний мітінг відбудеться в суботу, [illegible] січня, в годині 7:30 ввечір, в гали парафіяльній, 157 — 18 улиця. Проситься всіх членів явитись на сей мітінг, бо будемо робити нові вибори на уряд. Котрий член не прибуде на сей мітінг, буде караний [illegible] Теодор Вальорний, секр.

ТАРЗАН СЕРЕД МАЛП.

(38)

У середині хати Джейн бачила, як львиця вже майже перелізла крізь вікно. Вона простягнула руку по револьвер. Вона підняла його. Потім вона побачила Есмеральду, яка лежала безсильна, але жива. Вона не могла її покинути. Вона постановила вжити один патрон проти непритомної женщини, заким зверне дуло проти себе.

Скоро Джейн підбігла до Есмеральди. Вона притиснула дуло револьвера до грудий, замкнула очи, і — в тій хвилі львиця видала зі себе страшний рев. Дівчина в страху відскочила на бік і подивилася на звіра й знова підняла оружа, сим разом до свого виска.

Але вона не стрілила знова. В великім здивованню вона побачила, як щось тягнуло звірюку назад крізь вікно. При місячному світлі на дворі вона побачила голови двох мущин. Тарзан схопив львинин хвостище обома руками, заперся й тягнув звірюку всею силою назад.

Поволи львиця виринала з вікна. Нагло Тарзан пустив львицю й кинувся на її хребет. Його дужі руки згинали її карк щораз нижче й нижче. Великі мязні Тарзана на плечах і руках виглядали як гузи. Надлюдське висилення, і хребет львиці тріс.

За хвилю Тарзан стояв випростуваний. А за хвилю Клейтон знова почув дикий крик побіди, який добувся з горла Тарзана, немов би з горла малпи-самця. Він побіг до Джейн. Він успокоїв її, що нема ніякої небезпеки, а відтак повів її до тіла львиці, щоби показати, що вона вже нежива. Потім звернулися, щоби подякувати свому спасителеви. Але Тарзана вже не було.